

giống nhau ở một điểm: sự ngây thơ. Nhẹ dạ. Cả tin. Và đều phải trả giá. Ngọc có lại thăm Trà Mi. Minh mong muốn hai người thân thiết với nhau. Hấn uống *cam thảo nguyên* và im lặng. Lượng, già Đò im lặng.

Đêm ấy hấn không ngủ được.

Hấn nghĩ tới xà lim, tới khu phạt đang chờ hấn. Đó là một khu nhà nhỏ xây riêng. Tường gạch, mái bê-tông khuất nẻo sau một lùm cây rậm. Chứ không giống những nơi giam tù thường, tường là những cây gỗ bằng bắp chân ken lại sít nhau, mái lá...

Hấn đã nằm xà lim ở P hơn một năm trong khi giam cứu. Nhưng không thể so sánh được với những xà lim ở VQ. Ai đã ở những xà lim này khi ra không còn hình người nữa.

Chính Vũ Lượng đã ở xà lim bảy ngày. Kỉ luật với Lượng là mười ngày cùm, húp cháo loãng. Đó là thời gian hai người ở toán văn nghệ. Ở toán này thì nhàn. Cũng phải giống giọt, cày xới, cũng có thợ cày, nhưng còn tập diễn kịch *Người mẹ dịch hậu*, tập hát "*Tiếng chày trên sóc Bom Bo*". Nhưng đói. Văn nghệ sĩ thuộc toán văn nghệ trại VQ này cũng đói. Món cải thiện duy nhất là ớt chỉ thiên. Nơi toán văn nghệ sơ tán là một hẻm rừng. Không biết ai đã trồng mấy cây ớt chỉ thiên, như quả nào, vật quả ấy, ăn chỉ thấy hơi xì. Có lần hấn vạch lá tìm được một quả già còn sót, ăn cay mà nhớ tự do còn cào.

Một cú tạt tập thể vĩ đại của toán văn nghệ đã làm xôn xao cả trại. Gặt hái được nhiều mà cuối cùng chẳng ra gì. Cũng chẳng ngờ đâu sự tình lại xảy ra như vậy. Một buổi chiều đi xới sắn ở nương sắn mới đốt trở về, ông quản giáo, ông vũ trang tự nhiên thấy tù chạy hết vào rừng. Ông Vui quản giáo phụ trách toán, kéo violon tầm tàm, vốn dĩ rất lành, hét:

- Làm cái gì thế?

Ông vũ trang gầm lên:

- Đứng lại!

- Nổi loạn à à à?

Không ai nghe. Những bộ quần áo xám chạy đến bìa rừng. Hấn lao theo anh em.

Những tiếng súng cảnh cáo xé màng nhĩ. Mặc. Một rừng ớt chỉ thiên chìa những quả đỏ ối lên giời. Nằm mơ cũng chẳng thấy. Bàng qua một con suối. Vượt lên một vạt toàn cỏ săng và những cây con lúp

xúp. Tới giáp rừng già. Rừng ớt lưu niên đại thụ sum suê, chen chúc, có thể trèo lên được.

Lại những tiếng súng bắn lên trời. Không gì giữ được anh em tù dừng lại. Tất cả lao tới như hoá dại. Ngát. Hải. Suốt cả quả xanh, bẻ cả cành. Rồi một tiếng súng đanh. Hình như có tiếng kêu hoảng hốt:

- Chết rồi!

- Chết rồi!

Nhưng chẳng ai để ý. Những bàn tay vượn vẫn thoản thoắt nhét ớt vào túi. Vắt ớt vào nón. Vặn ớt vào người. Đổ nước đi để nhét ớt vào cặp lồng, vào ống bương.

Ông vũ trang còn trẻ hơn ông Thanh Vân chạy đến, mặt tái mét, run lên vì xúc động.

Một tiếng súng đanh ngay tại chỗ làm mọi người dừng hết việc hái lượm. Mặt ông đàng đàng sát khí:

- Tôi... bắn...

- Quay về ngay! Tôi bắn!

Ông Vui nắm chắc khẩu súng lục, bước tới, nhìn bọn hấn đầy vẻ căm thù:

- Tập hợp!

Cho đến lúc ấy hấn mới biết A Thềnh, một trong những thợ cày của toán, đã trúng đạn, nằm vật trên đám cỏ săng, cạnh những cây ớt ngoài cùng.

Ông vũ trang, khẩu tiểu liên báng rỗng lăm lăm:

- Tất cả tập hợp bên suối!

Cả toán mang ớt đi cạnh xác A Thềnh nằm nghiêng co quắp. Hấn liếc nhanh: A Thềnh mồm há hốc, chiếc răng vàng sáng loé giữa hàm răng nâu xỉn bắt đầu rụng, áo bông xanh vỡ toang. Máu còn đang sủi bọt từ ngực qua áo tràn xuống đất thành vũng. Những quả ớt chín, những quả ớt xanh, cả lá ớt nữa trong bàn tay A Thềnh xoè năm ngón.

Hấn thấy nhói ở ngực và là người đầu tiên dốc cặp lồng ớt xuống đất. Hấn cảm thấy có máu A Thềnh ở đó.

Tới suối, hai ông cán bộ bắt tập hợp và khám rất kĩ. Một quả ớt cũng không lọt.

Bọn hấn ù rũ đi về buồng. A Thềnh nằm lại. Cán ở lại. Cùng ông vũ trang. Chắc là để làm biên bản.

May cho bọn hấn. Đạo ấy đang B52. Trừ anh em quản chế và nhà bếp, các toán sơ tán cả ngày lẫn đêm. Nếu không, tất cả hấn đã vào xà lim. Với lại cũng chẳng xà lim đâu mà cùm cả một toán năm

the attention of the whole camp. They gathered quite a lot of chilies, but in the end, got none. Nobody could have imagined that the event would turn that way. One afternoon, on the way back from harvesting manioc in a freshly burnt field, both the supervisor and the armed guard suddenly caught out by the whole detachment running back into the forest. Supervisor Vui in charge of the detachment, a passable violinist, and normally a mild mannered man, yelled out:

- What are you doing?

The armed guard growled:

- Stop!

- Ah, ah, are you rebelling?

Nobody listened. The gray-garbed figures had not reached the perimeter of the forest. He ran after them.

Warning shots deafeningly rang out. So what? A whole forest of bird's eye chili trees, every one of them covered with brilliant red fruits pointing to the sky. One would not be able to see that even in one's wildest dream. Forded the spring. Ran up a patch of grass and low bushes. To the edge of the mature forest. Here they were, a forest of old perennial chili trees, all thick and abundant, and all climbable.

More warning shots to the sky. But nothing could restraint the prisoners. All lunged forward as if they were possessed. Picked. Pulled. Stripped the whole branch of every fruit, including green ones. Broke off branches. Then a single shot rang out. It appeared that someone shrieked:

- He's shot dead!

- He's shot dead!

But nobody paid any attention. Their monkey hands kept on stuffing chilies into pockets. Threw them into hats. Stuck them into bodies. Tipped water out of containers and bamboo tubes to find room for more chilies.

The armed *sir*, younger than Mr Thanh Vân ran up, face drained of blood, body trembling with exertion.

Another shot stopped everybody in their track. The *sir's* face was full of murderous intention:

- I'll... shoot ...

- Turn back immediately ! Or I'll shoot!

Mr Vui with a pistol firmly in one hand, stepped forward, cast them a look full of vengeance:

- Assemble!

Only then he realized that A Thềnh, one of the tillers of the detachment, had been shot and fell on the grass next to the outermost chili trees.

The armed guard *sir*, his machine gun with a folded stock at the ready, growled:

- All of you, assemble next to the spring!

The whole detachment with their chilies walked past A Thềnh's crumbled body lying on its side. He cast a quick glance: mouth agape, a gold-capped tooth sparkling amidst the whole jaw of brown-stained teeth ready to drop out, the torn green cotton jacket. Blood still bubbled from the chest out of the jacket and pooled on the ground. Red chilies, green chilies, and also chili leaves were still in A Thềnh's open hands.

He felt a sharp pain in the chest, and was the first one tipping chilies out of his container. He felt there was A Thềnh's blood on them.

At the stream, the two cadres forced them to assemble, and searched very carefully. Not a single chili was overlooked.

They walked sadly back to their room. A Thềnh remained behind. Cán remained behind with the armed guard *sir*. Perhaps to write a report.

Lucky for them. Then B52's were carrying out bombing raids. With the exception of those being disciplined or working in the kitchen, all detachments had been ordered to evacuate out of their normal rooms days and nights. Otherwise, his whole detachment would have gone to the solitary confinement cells. But there would not have been enough cells to shackle a detachment of fifty to sixty men any way. The only punishment was that their ration was lowered to nine kilograms (per month). Of course they became extremely hungry.

Hungry and missing A Thềnh, the old Hmong who had brought them many laughing fits. Especially Lượng. Since Lượng had made fun out of A Thềnh more than anyone else. The reason was that they had found A Thềnh's weakness: he was really afraid of being called "senile".

die Aufmerksamkeit des ganzen Lagers. Sie sammelten eine ganze Menge Chilis, bekamen aber am Ende keine. Niemand hätte sich vorstellen können, dass die Veranstaltung so ausgehen würde. An einem Nachmittag, als sie vom frisch abgebrannten Maniokfeld kamen, sahen der Lagerleiter und der bewaffnete Wachmann, wie alle Gefangenen zum Wald rannten. Der Leiter Mr. Joy, der recht gut Geige spielte und von Natur aus ein gutmütiger Mann war, schrie:

- Was zum Teufel macht ihr da?

Der bewaffnete Wachmann brüllte:

- Halt!

- Rebelliert ihr etwa?

Niemand hörte auf sie. Die Graugekleideten rannten einfach weiter. Er eilte den anderen hinterher.

Warnschüsse krachten, zerrten am Trommelfell. Vergiss sie. Ein ganzer Wald voller Bird's Eye-Chilis, überall ragten scharfe Schoten in den Himmel. Nicht mal im Traum durfte man sie haben. Über einen Bach hinüber. Am hohen Strohgras vorbei und an niedrigen kleinen Bäumen. Hinein in den alten Wald. Ein riesiger alter Chiliwald, so üppig und dicht, dass man darauf laufen konnte.

Weitere Schüsse in die Luft. Nichts konnte die Gefangenen aufhalten. Alle drängten sich wie verrückt nach vorn. Sie mussten alles zupfen. Pflücken, sogar die grünen Chilis abrupfen. Die Zweige abbrechen. Dann ein scharfer Schuss, gefolgt von panischem Geschrei:

- Tot!

- Tot!

Niemand beachtete es. Die gierigen Hände rafften hastig weiter, stopften Chilis in Taschen. Steckten Chilis in Hüte. Behängten sich den Körper mit Chilis. Kippten Wasser aus, um Chilis in Blechdosen zu füllen und in Bambusrohre.

Der bewaffnete Wachmann kam angerannt. Er war noch jung, sein Gesicht war blass und er war sichtlich aufgewühlt.

Der durchdringende Knall eines Schusses schreckte alle vom Pflücken auf. Der Wachmann sah sie drohend an:

- Ich ... schieße ...

- Geht zurück! Ich schieße!

Mr. Joy hielt seine eigene Waffe in der Hand und trat heran. Hass

stand auf seinem Gesicht:

- Kommt sofort hierher!

- Alle Mann! Runter zum Bach!

Sie trugen die Chilis an A Thenhs Leichnam vorbei, der zusammengerollt auf der Seite lag. Er warf einen schnellen Blick darauf: A Thenhs Mund stand weit offen, ein Goldzahn schimmerte hell zwischen seinen braunen Zahnstümpfen, seine blaue Steppjacke war aufgerissen. Das Blut, das noch immer aus seiner Brust sickerte, rann durch die Jacke in eine Pfütze auf dem Boden. Reife Chilis, junge grüne Chilis, sogar Chiliblätter lagen in A Thenhs offener Hand, fünf Finger abgespreizt.

Er spürte einen stechenden Schmerz in der Brust und war der erste, der Chilis aus seinem Behälter kippte. Er spürte, dass das Blut von A Thenh an ihnen klebte.

Am Bach zwangen die beiden Kader sie, sich zu versammeln, und durchsuchten sie sehr sorgfältig. "Sie übersahen nicht eine einzige Chili.

Traurig gingen sie zurück in ihr Zimmer. A Thenh blieb zurück. Can blieb bei dem bewaffneten Wachmann. Vielleicht um einen Bericht zu schreiben.

Ein Glück für sie. Dann flogen die B52-Bomber ihre Angriffe. Mit Ausnahme derjenigen, die diszipliniert wurden oder in der Küche arbeiteten, hatten alle Trupps den Befehl erhalten, ihre normalen Räume Tag und Nacht zu evakuieren. Andernfalls wäre das ganze Kommando in Isolierzellen gesteckt worden. Aber es gab nicht genügend davon, um eine Abteilung von fünfzig bis sechzig Mann in Einzelzellen zu sperren. Die Bestrafung lag nun einzig darin, dass ihre Ration auf neun Kilogramm (pro Monat) gesenkt wurde. Natürlich wurden sie sehr hungrig.

Sie waren ausgehungert und vermissten Thenh, den alten Hmong, der ihnen viele Lachanfalle beschert hatte. Vor allem Luong. Denn Luong hatte sich mehr als jeder andere über A Thenh lustig gemacht. Der Grund dafür war, dass sie die Schwäche von A Thenh entdeckt hatten: Er hatte große Angst davor, als „senil“ bezeichnet zu werden.

Trích từ bản in lậu cuốn tiểu thuyết “Chuyện kể năm 2000” của Bùi Ngọc Tấn.

Excerpt from “A Tale for 2000 by Bùi Ngọc Tấn”, published by Người Việt, translated by Đào Phú Hồ

Ausschnitt aus: „Eine Erzählung für 2000 von Bùi Ngọc Tấn“, übersetzt von documenta fifteen Publications team.